

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.III.678/2024/15.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke
Dr. Varga Eszter, előadó bíró
Molnár Ferencné dr., bíró
Dr. Horváth Péter, bíró
Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2025. január 28.

Az ügy tárgya: rágalmazás vétsége

Terhelt(ek): terhelt

Első fok: Pesti Központi Kerületi Bíróság, 22.B.11.904/2015/54., ítélet,
tárgyalás, 2017. január 6.

Másodfok: Fővárosi Törvényszék, 23.Bf.6135/2017/26., végzés,
nyilvános ülés, 2027. december 1.

Az indítvány előterjesztője: a terhelt

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a rágalmazás vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Pesti Központi Kerületi Bíróság 22.B.11.904/2015/54. számú ítéletét és a Fővárosi Törvényszék 23.Bf.6135/2017/26. számú végzését hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, és ebben az ügyben sem az indítványozó, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

[1] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a 2017. január 6-án kihirdetett 22.B.11.904/2015/54. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett rágalmozás vétségében [Btk. 226. § (1) bekezdés]. Ezért őt megrovásban részesítette. Rendelkezett az eljárási illeték viseléséről.

[2] Védelmi fellebbezés alapján eljárva a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2017. december 1-jén meghozott 23.Bf.6135/2017/26. számú végzésével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta azzal, hogy az illeték megfizetésére vonatkozó rendelkezést mellőzte.

[3] A jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás szerint:

I/1.

A terhelt a Fővárosi Törvényszék előtt a felperesnek a terhelt és társa alperesek ellen személyiségi jog megsértése miatt indult eljárása során tartott tárgyaláson a tárgyalóteremben a felperesi jogi képviselő, a bíró, valamint a hallgatóság jelenlétében az alábbi kijelentést tette: „Az, hogy a felperes elmebeteg, az az egész irománya alapján látható róla, de szakértő is leírta, hogy mivel ismeri a tesztek, képes azokat manipulálni, személyiségzavaros, narcisztikus személyiség a felperes.”. Ezt követően ugyanezen tárgyaláson a magánvádló – mint felperes – kérdésére megerősítette a terhelt, hogy „ez az ő véleménye, ez alapján lehet elmebetegnek minősíteni a felperest”.

I/2.

A terhelt a Fővárosi Törvényszék előtt, a fent írt számú eljárás során, 2014. szeptember 30. napján kelt, és ugyanaznap benyújtott előkészítő iratában az alábbi állítást tette: „Szeretném azonban hinni, hogy a Tisztelt Törvényszék is felismerte mostanára felperes személyiségének patológiás voltát, amit egyébként a szakértői vélemény alátámaszt.”.

II.

[4] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt elsődlegesen a büntetőeljárás megszüntetése, másodlagosan felmentés érdekében.

[5] Kifejtette, hogy a perbeli jogok gyakorlása nem jogellenes, ezért tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az általa tett kijelentés, mely szerint a magánvádlónak narcisztikus-paranoid-pszichopata személyiségzavara van, jogsértő volt.

[6] Kifogásolta, hogy mind az első-, mind a másodfokú bíróság mellőzte annak vizsgálatát, hogy a feljelentésben kifogásolt kijelentések alkalmasak-e az emberi méltóság csorbítására, tényállítások-e, illetve fennáll-e a társadalomra veszélyesség.

[7] A magánvádló az indítványban foglaltakra tett nyilatkozatában kifejtette, hogy más ügyben készült elmeorvos-szakértői véleményben sehol nem szerepel a pszichopata kifejezés.

[8] Szerinte a feljelentésben sérelmezett terhelti tényállítás az adott hivatalos eljárás tárgyával nem volt szoros összefüggésben, az csupán az ő öncélú lejárátását célozta.

[9] Ezért indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot hatályában tartsa fenn.

[10] A terhelt a magánvádló nyilatkozatára tett észrevételében kifejtette, hogy az elmeorvos-szakértői véleményben a magánvádlóra vonatkozóban kóros személyiségképet írtak le.

[11] Álláspontja szerint a jelen ügy tárgyát képező személyiségi jog megsértése miatt indult eljárásban a magánvádló személyiségének jelentős szerepe volt az általa a terhelt ellen indított eljárásokban, ezért hivatkozott rá. Emiatt nem bűncselekmény a terhére rótt magatartás.

III.

[12] A terhelt felülvizsgálati indítványa nem alapos.

[13] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben jogi – nem ténybeli – kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra hivatkozással vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

[14] A Be. 650. § (2) bekezdése szerint felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható.

[15] A Be. 659. § (1) bekezdése értelmében a jogkövetkeztetések – így a bűnösség vagy a jogi minősítés megállapításának – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

[16] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg a terhelt bűnösségét.

[17] Nem sértett törvényt az eljáró bíróság, amikor a terhelt bűnösségét folytatólagosan elkövetett rágalmozás vétségében [Btk. 226. § (1) bekezdés] megállapította.

[18] A büntetőjogi felelősség alapja a tényállásszerűség, amennyiben a terheltnek felrótt magatartás nem meríti ki a terhére megállapított (vagy más) bűncselekmény törvényi tényállását, felmentésének van helye. Minden más körülmény – így a cselekmény jogellenességét vagy a büntethetőségét kizáró ok – vizsgálatára akkor kerülhet sor, ha a terheltnek felrótt cselekmény (egyébként) tényállásszerű. Ezért a Kúria elsőként ezt vizsgálta meg.

[19] A Btk. 226. § (1) bekezdésébe ütköző rágalmozás vétségét követi el, aki valakiről más előtt a becsület csorbítására alkalmas tényről állít, híresztel, vagy ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezést használ. A (2) bekezdés b) pontja szerint a büntetés két évig terjedő szabadságvesztés, ha a rágalmozást nagy nyilvánosság előtt követik el.

[20] A tényállásszerűség szempontjából annak van jelentősége, hogy a rágalmazás bűncselekménye – az alapesetét tekintve – formális, tehát nem eredmény-bűncselekmény. Formális bűncselekmény esetén pedig az elkövetési tevékenység pontos meghatározásának, illetve megállapításának alapvető jelentősége van. A tárgyi oldalon ugyanis – a jogi tárgyon kívül – egyedül ez jelenti a cselekmény tartalmát. Másképpen szólva a Btk. az elkövetési magatartást a becsületcsorbításra alkalmasság függvényében határozza meg; vagyis a Btk. megadja a védendő értéket, ami a becsület, viszont a törvény a bíróra bízta valamely elkövetési magatartás sértésre alkalmasságának eldöntését. Tehát a törvény nem ad konkrét elkövetési magatartást, hanem megfélemltetést vár el; ezért valójában nyitott a törvényi tényállás, és a törvény a bíró feladatává teszi a konkretizálást.

[21] A rágalmazás bűncselekmény jogi tárgya – a becsület jog által védett – a személyiségi jogok részét képező becsület; ezáltal büntetőjogi védelmet élvez a társadalmi megbecsülés és az emberi méltóság; elkövetési magatartása pedig a becsület csorbítására alkalmas tény állítása, híresztelés, ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata.

[22] A rágalmazás megvalósulásához szükséges tényállításon olyan – a sértett magatartását egyedileg felismerhetően meghatározó – nyilatkozatot, kijelentést kell érteni, aminek tartalma valamely múltban megtörtént, vagy jelenben történő esemény, jelenség, állapot (BH 2009.135.). Tényre közvetlenül utaló kifejezés használata pedig az, ha az elkövető nem tényeket közöl, hanem olyan kifejezést használ, amiből meghatározott tényre, eseményre következtetni lehet.

[23] A becsület csorbítására való alkalmasság objektív ismérv; objektíve, a társadalomban kialakult általános megítélés, az általános erkölcsi és közfelfogás figyelembevételével kell eldönteni, hogy az adott tény állítása, híresztelése alkalmas-e a becsület csorbítására.

[24] Általában becsület csorbítására alkalmas az olyan tény állítása, híresztelése, ami valósága esetén büntető-, szabálysértési vagy fegyelmi eljárás megindításának alapjául szolgálhat a sértett ellen (EBH 2014.B.16., BH 2011.186.). Becsület csorbítására alkalmas az olyan tény állítása, híresztelése is, ami az emberi méltóságot támadja, vagy alkalmas arra, hogy a sértettéről, tulajdonságairól, magatartásáról a környezetében kialakult kedvező társadalmi megítélését, az elismertségét kedvezőtlen, negatív irányba befolyásolja (BH 2007.4.). A becsület csorbítására alkalmasság a sérelem absztrakt lehetőségét jelenti, az nem feltétele a bűncselekmény megvalósulásának, hogy a hátrányos következmény – a becsület csorbulása – ténylegesen bekövetkezzék. Ugyancsak közömbös, hogy a tényközlés (tényállítás, híresztelés) a sértett becsületérzését ténylegesen érintette, sértette-e.

[25] A rágalmazás szándékos bűncselekmény; a bűnösség megállapításához szükséges, hogy az elkövető tudata átfogja, hogy a tényközlés más előtt történik, és objektíve alkalmas a sértett személy becsületének csorbítására. Nem feltétele azonban a bűnösségnek a sértési célzat, és közömbös a motívum is.

[26] Ehhez képest a bíróságnak először abban kell állást foglalnia, hogy a felrótt magatartás tény állítása, híresztelése vagy tényre közvetlenül utaló kifejezés használata-e.

[27] Mindez jelen ügyben a következőket jelenti.

[28] Az irányadó tényállás tartalmazza, hogy a sérelmezett kijelentések a felperesnek (jelen ügyben a magánvádló) a terhelt és társa alperesek ellen személyiségi jog megsértése miatt indult eljárás során tartott bírósági tárgyaláson hangzottak el, valamint a bíróság részére megküldött előkészítő irat tartalmazta az alábbiak szerint:

– A tárgyaláson a terhelt azt a kijelentést tette, hogy: „Az hogy a felperes elmebeteg, az az egész irománya alapján látható róla, de szakértő is leírta, hogy mivel ismeri a tesztek, képes azokat manipulálni, személyiségzavaros, nárcisztikus személyiség a felperes.”. Majd kérdésre úgy nyilatkozott, hogy: „Ez az ő véleménye, ez alapján lehet elmebetegnek minősíteni a

felperest.”. – A terhelt a fenti polgári perben benyújtott előkészítő iratában azt az állítást tette: „Szeretném hinni, hogy a Tisztelt Törvényszék is felismerte mostanára felperes személyiségének patológiás voltát, amit egyébként a szakértői vélemény alátámaszt.”.

[29] Ezen tényállítások tehát közvetlenül az ügyben felperesként szereplő magánvádló elmeállapotára vonatkoznak, nyilvánvaló, hogy az elmebeteg kifejezés az általános társadalmi megítélés szerint a becsület csorbítására alkalmas lehet.

[30] Az állandóan követett bírói gyakorlat szerint nem valósít meg bűncselekményt a hatóság előtt folyamatban lévő eljárásban az ügyfél által az őt megillető jogok keretei között az ügy tárgyával, az abban érintett személlyel összefüggésben az ügy tisztázása érdekében tett – gyalázkodástól, becsmérléstől mentes – tényállítás akkor sem, ha a becsület csorbítására objektíve alkalmas volna.

[31] Eldöntendő kérdés, hogy a terhelti felülvizsgálati indítványban foglaltak szerint a terhelt által tett kijelentések a per tárgyához kapcsolódnak-e vagy sem, mivel a perbeli helyzetből fakadóan nyilvánvalóan merülhet fel jogellenességet kizáró körülmény is.

[32] Abban az esetben azonban, ha a terhelt alperesi pozíciója, ami illet megalapozhatna, valójában újabb (más) és támadó jellegű, tartalmú megnyilvánulást eredményez, akkor a perbeli helyzetből fakadó, jogellenességet kizáró körülmény lehetősége, az arra való hivatkozás nyilvánvalóan közömbös, illetve ilyen körülmény nem áll fenn.

[33] Az irányadó tényállás alapján azonban nincs alapja annak, hogy a terhelt kijelentései csupán a polgári eljárás továbbvitele szempontjából bírtak jelentőséggel, azok az eljárás menetében relevanciával bírtak.

[34] Ekként a terhelt magatartása a jelen ügyben túlment a személyiségi jog megsértése miatt indult eljárásban az alperesi pozíciójában őt megillető joggyakorláson, hiszen a személyiségi jogi per tárgya nem a mentális állapotot érintette, így a terhelt állítása nem volt releváns az ügy érdemi elbírálása szempontjából. Másképpen szólva az nem tekinthető az adott ügy tárgyával összefüggésben állónak.

[35] A Kúria rámutat arra, hogy mindezen körülmények vizsgálatánál kizárólag a jogerős ítéleti tényállás vehető figyelembe, így a terhelt és a magánvádló korábbi, évekre visszamenő peres viszonya, az abban elfoglalt pozícióik, a más ügyekben hozott döntések mind tényálláson kívüliek, a konkrét ügy megítélését nem befolyásolhatják.

[36] A terheltnek a jogerős tényállásban rögzített kijelentései tehát a büntetőjogi felelősségének megállapítását megalapozza.

[37] Ekként a Kúria – miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek felülvizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles – a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen eljárva a Pesti Központi Kerületi Bíróság 22.B.11.904/2015/54. számú ítéletét, illetőleg a Fővárosi Törvényszék 23.Bf.6135/2017/26. számú végzését a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

IV.

[38] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 6. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

[39] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. §

(3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. Az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja [Be. 656. § (4) bekezdés].

Budapest, 2025. január 28.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Varga Eszter s.k. előadó bíró, Molnár Ferencné dr. s.k. bíró, Dr. Horváth Péter s.k. bíró, Dr. Idzigné dr. Novák Marianna Csilla s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő
BÉ